

บันทึก

เรื่อง ความผิดของผู้ซื้อสิ่งของซึ่งตั้งวางขายบนทางเท้าตามมาตรา ๑๐๙  
แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๒

กรมตำรวจได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๖๑๐.๓/๕๘ ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๓๐ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า เนื่องด้วยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้ขอความร่วมมือไปยังกรมตำรวจเพื่อขอให้จับผู้ซื้อสิ่งของซึ่งตั้งวางขายบนทางเท้าโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๒ มาตรา ๑๐๙ ซึ่งบัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำด้วยประการใด ๆ บนทางเท้าหรือทางใด ๆ ซึ่งจัดไว้สำหรับคนเดินเท้าในลักษณะที่เป็นการกีดขวางผู้อื่นโดยไม่มีเหตุอันสมควร”

กรมตำรวจพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า การซื้อสิ่งของซึ่งตั้งวางขายบนทางเท้า น่าจะยังไม่เป็นความผิดตามกฎหมายดังกล่าว โดยมีเหตุผลดังนี้

๑. การที่จะอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นเพื่อจับผู้ซื้อสิ่งของซึ่งตั้งวางขายบนทางเท้าไม่น่ากระทำได้ เพราะการกระทำที่จะเข้าข่ายต้องยอมหมายถึงการกระทำที่มีลักษณะเป็นการกีดขวางผู้อื่นโดยไม่มีเหตุอันสมควร อาทิเช่น การตั้งวางสิ่งของรูก้าออกมาบนทางเท้า การตั้งวางแผงลอยเพื่อการค้าบนทางเท้า อันเป็นที่เห็นได้ชัดเจนว่าเป็นการกีดขวางทางสัญจรของผู้อื่นโดยไม่สมควร เป็นต้น ในกรณีที่จะตีความโดยให้หมายรวมถึงการกระทำของผู้ซื้อด้วยน่าจะเป็นการแปลเจตนารมณ์เกินความประสงค์ที่กฎหมายบังคับไว้ อนึ่ง กรณีผู้ฝ่าฝืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๒ มาตรา ๑๐๙ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท(พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๒ มาตรา ๑๔๘) อันเป็นความผิดลหุโทษดังนั้น หากจะถือว่าการกระทำของผู้ซื้อเป็นการช่วยเหลือในการที่ผู้อื่นกระทำความผิดก็ย่อมเป็นเพียงผู้สนับสนุนการกระทำความผิดเท่านั้น ซึ่งผู้สนับสนุนในความผิดลหุโทษไม่ต้องรับโทษ(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๐๖)

๒. เมื่อพิจารณาตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๐ ซึ่งบัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดซื้อ ขาย แจกจ่าย หรือเรียไรในทางเดินรถหรือออกไปกลางทางโดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือเป็นการกีดขวางการจราจร”จะเห็นได้ว่า แม้จะมีข้อห้ามเกี่ยวกับผู้ซื้อไว้ก็ตามแต่ก็เป็นการห้ามมิให้กระทำการซื้อในทางเดินรถ และคำว่า “กลางทาง” นั้น น่าจะเป็นคำที่ต่อเชื่อมโยงกับคำว่า “ทางเดินรถ” มากกว่า จึงไม่สามารถนำมาใช้บังคับแก่กรณีผู้ซื้อบนทางเท้าได้

๓. การที่จะตีความขยายความคำว่า “กระทำด้วยประการใด ๆ” ให้หมายรวมไปถึงผู้ซื้อที่ซื้อสิ่งของซึ่งตั้งวางขายบนทางเท้าอันเป็นการกระทำที่เป็น ความผิดโดยตรง แต่ครอบคลุมไปถึงผู้ซื้อของการกระทำความผิดอีกต่อหนึ่งด้วยนั้น เห็นว่าเป็นการตีความที่เป็นโทษแก่ผู้กระทำ ไม่ชอบด้วยหลักการตีความตามกฎหมายที่มีโทษทางอาญาซึ่งจะต้องตีความโดยเคร่งครัด เพราะหากกฎหมายมีเจตนารมณ์ที่จะเอาผิดแก่ผู้ซื้ออีกต่อหนึ่งเช่นนั้น ย่อมจะต้อง

บัญญัติการกระทำของผู้ซื้อไว้ชัดเจนดังเช่นที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๑๐ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๒ ดังกล่าวแล้วในข้อ ๒

ฉะนั้น เพื่อให้การปฏิบัติในปัญหาดังกล่าวเป็นไปโดยถูกต้องกรมตำรวจจึงขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาวินิจฉัยว่า ความเห็นดังกล่าวของกรมตำรวจถูกต้องหรือไม่ประการใด และหากไม่สามารถนำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๙ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๒ มาใช้บังคับแก่กรณีของผู้ซื้อได้แล้วจะมีบทกฎหมายใดที่จะนำมาปรับใช้เพื่อการนี้ได้

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว และได้ฟังคำชี้แจงของผู้แทนกรมตำรวจและผู้แทนกรุงเทพมหานครแล้วมีความเห็นดังต่อไปนี้

ตามปัญหาที่หารือว่า ผู้ซื้อสิ่งของซึ่งตั้งวางขายบนทางเท้าจะมีความผิดตามมาตรา ๑๐๙ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๒ หรือไม่ นั้น มาตรา ๑๐๙ ดังกล่าวบัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำความผิดใดๆ บนทางเท้าหรือทางใด ๆ ซึ่งจัดไว้สำหรับคนเดินเท้าในลักษณะที่เป็นการกีดขวางผู้อื่นโดยไม่มีเหตุอันสมควร” บทบัญญัตินี้ถ้อยคำแสดงให้เห็นว่ามีความมุ่งหมายห้ามเป็นการทั่ว ๆ ไป ไม่ได้บัญญัติห้ามไว้โดยตรงว่าการซื้อสิ่งของบนทางเท้าเป็นความผิด ซึ่งแตกต่างจากมาตรา ๑๑๐ แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกันซึ่งบัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดซื้อ ขาย แจกจ่าย หรือเรียไรในทางเดินรถ หรือออกไปกลางทางโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือเป็นการกีดขวางการจราจร” หากมาตรา ๑๐๙ ประสงค์จะห้ามซื้อสิ่งของซึ่งตั้งวางขายบนทางเท้าก็น่าจะบัญญัติห้ามไว้ทำนองเดียวกันกับมาตรา ๑๑๐ เพราะมีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกัน คือเพื่อความสะดวกในการจราจร แตกต่างกันเพียงมาตรา ๑๐๙ ใช้สำหรับทางเดินเท้า ส่วนมาตรา ๑๑๐ ใช้สำหรับทางเดินรถ ดังนั้นการซื้อสิ่งของซึ่งตั้งวางขายบนทางเท้าตามปกติจึงไม่เป็นความผิดโดยตรงตามมาตรา ๑๐๙ การกระทำความผิดด้วยประการใด ๆ บนทางเท้าในลักษณะที่เป็นการกีดขวางผู้อื่นโดยไม่มีเหตุอันสมควรอันจะเป็นความผิดตามมาตรา ๑๐๙ นั้น อยู่ที่การกระทำนั้น ๆ เองไม่ว่าจะกระทำความผิดด้วยวิธีใด ๆ ถ้าอยู่ในลักษณะที่เป็นการกีดขวางผู้อื่นโดยไม่มีเหตุอันสมควรแล้ว ก็ย่อมเป็นความผิดตามมาตรา ๑๐๙ และในทางกลับกัน ถ้าการกระทำใด ๆ บนทางเท้าไม่อยู่ในลักษณะที่เป็นการกีดขวางผู้อื่นโดยไม่มีเหตุอันสมควรก็ไม่ใช่ความผิดตามมาตรา ๑๐๙ ซึ่งจะต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงเป็นเรื่อง ๆ ไปว่าการกระทำนั้น ๆ อยู่ในลักษณะที่เป็นการกีดขวางผู้อื่นหรือไม่ประการหนึ่ง และมีเหตุอันไม่สมควรหรือไม่ อีกประการหนึ่งประกอบกัน กล่าวคือ แม้จะมีลักษณะที่เป็นการกีดขวางผู้อื่นแต่ถ้ามีเหตุอันสมควรก็ไม่ใช่ความผิด และในการพิจารณาว่าการกระทำใดในลักษณะใดจึงจะถือว่า เป็นการกระทำในลักษณะที่เป็นการกีดขวางผู้อื่นโดยไม่มีเหตุอันสมควรมานั้น จะต้องพิจารณาว่าเป็นการกระทำในลักษณะที่เป็นการกีดขวางทางเท้าโดยไม่มีเหตุอันสมควรจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นไม่สามารถใช้ประโยชน์จากทางเท้า คือไม่สามารถใช้เดินได้โดยสะดวกตามปกติ หรือไม่

โดยสรุป ตามปัญหาที่หารือ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) เห็นว่า การซื้อสิ่งของซึ่งตั้งวางขายบนทางเท้าตามปกติไม่เป็นความผิดตามมาตรา

๑๐๙ แต่ถ้านำในการซื้อสิ่งของซึ่งตั้งวางขายบนทางเท้านั้น ผู้ซื้อได้กระทำการซื้อในลักษณะที่เป็น การกีดขวางทางเท้าและโดยไม่มีเหตุอันสมควรจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นไม่สามารถใช้ประโยชน์จากทาง เท้า คือไม่สามารถใช้เดินได้โดยสะดวกตามปกติ ผู้ซื้อย่อมมีความผิดตามมาตรา ๑๐๙ เพราะเหตุ ได้กระทำการบนทางเท้าในลักษณะที่เป็นการกีดขวางผู้อื่นโดยไม่มีเหตุอันสมควร ซึ่งจะต้อง พิจารณาจากข้อเท็จจริงเป็นเรื่องๆ ไป ดังได้ให้เหตุผลประกอบไว้โดยละเอียดในตอนต้นนั้นแล้ว

สำหรับปัญหาที่หารือว่า ถ้าไม่สามารถนำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๙ แห่ง พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๒ มาใช้บังคับแก่กรณีของผู้ซื้อสิ่งของซึ่งตั้งวางขายบน ทางเท้าได้แล้ว จะมีบทกฎหมายใดที่จะนำมาปรับใช้เพื่อการนี้ได้ นั้นคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) เห็นว่า ปัจจุบันยังไม่มีบทกฎหมายที่ใช้บังคับแก่กรณีของผู้ ซื้อสิ่งของซึ่งตั้งวางขายบนทางเท้าโดยตรง

(ลงชื่อ) อมร จันทสมบุรณ์

(นายอมร จันทสมบุรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม ๒๕๓๐